

Guld från TV och datorskrot kan bli förlovningsring. /Sid 23-25.

Inga vann kampen om mer hushållskunskap i skolan. Firade med rögad sill. Debatt och recept. /Sid 30-31.

Tomatkungen från Köge. Den förste av de nya företagarna efter bron. /Sid 2-3.

tvårt Trelleborg

NR 4 2000

TIDSKRIFT FÖR ALLA SOM BOR I KOMMUNEN

Snygg till toppen

/Sid 10-13

Söder om Landsvägen, från A till Ö /Sid 18-22

Bron ger nya

Kära trelleborgare! Den nya Öresundsregionen skapar stora möjligheter för oss i Trelleborg.

Tio minuter från kommungränsen når vi betalstationen på Lernacken, ytterligare tio minuter senare passerar vi nationsgränsen till Danmark. Visst känns det som en förmån att få ta sig över till vårt broderland på en halvtimme, att njuta av dansk "hygge", röda pölser och Tivolis karuseller.

Närheten över Öresund binder i både bildlig och bokstavlig mening samman människor och företag. Ett exempel på detta har vi redan sett i Trelleborg.

I konkurrens med flera andra kommuner valde norra Europas största grönsaksodlare att etablera sig i Trelleborg med en tomatodling i stor skala. GERT LARSENS satsning på 160 000 kvadratmeter växthus kommer att ge ett 60-tal nya och välkomna arbetstillfällen i Trelleborg.

Gert Larsen driver sedan många år stora odlingar i Køge i Danmark. Från hans ytterdörr till tomten på Östra Industriområdet där växthusen kommer att byggas tar det en timme att färdas!

Arbetet med att få tomatodlingen till Trelleborg har gått med rekordfart. Sista veckan i juli hade vi första kontakten, den femte september skrevs kontrakt mellan

kommunen och Gert Larsen!

Men Gert Larsen är inte den ende företagaren som ser Trelleborgs förtjänster som etableringsort. Ytterligare danska

företag förhandlar just nu med kommunen om att flytta sina bo-pålar till Trelleborg.

Också svenska företag sneglar på Sveriges sydligaste kommun när de ska utvidga sin verksamhet.

I rådhuset, och på andra ställen i den kommunala förvaltningen, arbetar vi på olika sätt för att förbättra vår

service till företagen; de som redan finns i kommunen och de som av olika anledningar vill flytta hit.

Vår uppgift är att underlätta tillvaron för såväl små som stora företag. Vi har alla ett gemensamt intresse av att näringslivet växer och frodas. Det skapar arbetstillfällen vilket i sin tur ökar skatteunderlaget, vilket ger oss resurser att satsa på att göra Trelleborg till en ännu bättre kommun att leva och bo i.

Tveka inte att ta kontakt med mig eller någon av mina medarbetare om Du har funderingar kring detta. Vi är till för Dig.

GILDA JOHANSSON
kommundirektör
TELEFON 0410-531 11

möjligheter

LEDARE

Så här ser han ut Gert Larsen, mannen som satsar på tomatodling i Trelleborg. De nya växthusen på Öster byggs på en yta av 160 000 kvadratmeter. Det är lika mycket som 17 fotbollsplaner.

Fråga Frida

Frida Winitsky har kontor i Rådhuset frida.winitsky@trelleborg.se Tel 532 23 Fax 441 90

Nu har Frida hjälpt trelleborgarna i fjorton år

Då jag gör en tillbakablick på mina 14 år som konsumentsekreterare i Trelleborg slår det mig vilken förändring som skett.

När jag hoppade in som vikarie i verksamheten 1986 hade man betydligt mer förköpsrådgivning än idag.

Det var bra. Information före köp ger konsumenten information om den tilltänkta varans kvalitet. Plus att konsumenten även kan erhålla en hel del matnyttig information om hur han eller hon ska hantera ett ärende och vad man ska tänka på, t ex. vid köp av en begagnad bil.

Ärendena har blivit tyngre och det är mer och mer frågan om juridiska spörsmål. I många år var det huvudsakligen bilfrågor som togs upp. Dessa finns kvar, men numera i mindre omfattning än tidigare.

En vanlig fråga är vad man kan göra när garantin gått ut?

Som jag tidigare har skrivit

Frida Winitsky är sedan 1985 Trelleborgs konsumentsekreterare.

Adressen är:
Algatan 13
231 83 Trelleborg

Kommunens konsumentvägledning är öppen alla vardagar klockan 10–13.

i den här spalten är en garanti ett frivilligt åtagande från näringsidkarens sida.

Om ingen garanti har givits, eller om garantitiden är kortare än två år, kan man alltid stödja sig på Konsumentköplagen. I paragraf 23 i lagen står det att kunden har rätt att åberopa fel på en vara inom två år från det han tagit emot varan. Det är dock kundens skyldighet att kunna bevisa att felet är ett ursprungsfel.

1986 hade vi 726 konsumentärenden som handla-

des av konsumentsekreteraren. 1999 var antalet 1 189 och som det ser ut idag ökar siffran för år 2000.

Den ökande arbetsbördan har lett till att mina studiebesök och föredrag i föreningar och på företag har minskat. Det finns inte heller tid till uppföljning av ärenden. Att gå ut och göra kontroller har även fått läggas åt sidan.

Min förhoppning är att den kommunala konsumentvägledningen leder till att konsumenterna känner ökad trygghet

Viktigt är att verka för en ömsesidig dialog mellan konsument och näringsidkare och att lära konsumenten att ta till sig rätt information vid rätt tillfälle.

Påpekas bör att all konsumentvägledning bör vara helt opartisk och endast en länk mellan konsument och näringsidkare.

FÖRSTA TISDAGEN

i varje månad kan trelleborgarna få gratis juridisk vägledning.

Trelleborgs advokater turas om att dessa dagar ha mottagning på biblioteket kl. 17–18. Varje ärende får ta 10–15 minuter. Målet är att hänvisa hjälpsökande till rätt instans, inte att lösa alla problem.

P G THELANDER

monodialoger 17.9 - 19.11

TRELLEBORGS MUSEUM

tis - sön 13 - 17

Inom fem år ska grundskolan i Trelleborg bli en förebild för andra kommuner.

Det var den vision som kommunalrådet Egil Ahl målade upp när han inför höstens skolstart informerade skolans personal om de reformer som nu ska påbörjas inom grundskolan och gymnasiet.

Visionen om en

Grundskolan och gymnasiet i Trelleborg står inför stora förändringar. Målet är att utifrån varje elevs förutsättningar forma undervisningen så att alla elever klarar grundskolan och gymnasiet.

Grundskolan ska bli basen för en ny samverkan mellan lärare, elever, socialarbetare, fritidsledare och andra vuxna.

Samarbetet mellan skola och socialtjänst måste bli bättre. I dag lever man i skilda världar där vardagsamtal mellan lärare och socialarbetare är sällsynta. Familjens behov ska sättas i fokus och personal från

de olika förvaltningarna ska bidra med sin specifika kompetens.

Fler vuxna ska finnas i skolan. Socialarbetare ska ge råd och stöd till elever och föräldrar i alla livets situationer. Därmed blir det sociala skyddsnetet finmaskigare.

Skolklasserna anses i dag vara för stora. Fler möjligheter till individuell undervisning är nödvändigt. Antalet elever vid gruppundervisning ska minska.

Antalet rektorsområden ses över och blir flera. Rektorerna har i dag för stora områden att ansvara för.

De måste ges förutsättningar att kunna överblicka verksamheten och bli aktivare i det dagliga arbetet på skolan. De måste få möjlighet att lära känna eleverna bättre och själva bli mer synliga.

Ett familjecentrum ska knytas till varje rektorsområde. Socialarbetare och skolpersonal ges då nödvändiga förutsättningar att tillsammans jobba med familjens behov. Här ska finnas öppen förskola, socialvård, mödravård och medborgarkontor. Familjecentrat blir den naturliga samlingsplatsen, också på fritid och helger.

Modeshögsskolan är en av de skolor där eleverna ska få vara med och rita om skolan.

Lisbeth Gisselgvist och Birgitta Bengtsson leder nya ungdomsrådet

bra och rättvis skola

Ett utökat samarbete krävs också med ungdomsprojekten Gasverket och Sätt gränser. På så sätt får de unga tidigt kontakt med verksamheter som präglas av tron på att alla lika värde och solidaritet med de svaga i samhället.

Skollokalerna i Modeshög, Skegrie, Alstad och Bäckaskolan ska förbättras och byggas till. Elever som är intresserade ska vara med i planeringen.

Nyheter: Ett ungdomsråd

Ett ungdomsråd, med elever från grund- och gymnasieskolorna i Trelleborg, har bildats. Diskussionsledare är LISBETH GISSELQUIST, från kommunens antivåldsprjekt "Sätt Gränser" och socionomen BIRGITTA BENGTTSSON.

Ungdomarna träffas regelbundet. I oktober var de arton elever, men kretsen ökar hela tiden. Målet är att eleverna ska få ökat inflytande över skolan.

I september hade **Ungdomsrådet** en hel-dagsöverläggning och kom då fram till följande gemensamma lista med synpunkter på dagens skola:

BETYGEN. Det är för små variationer på betygsskalan. Det gör att prestationerna ibland blir orättvist bedömda. Dessutom kan betygssättningen variera mellan

rektorsområdena.

KLASSERNA. De stora klasserna är roten till det onda. De bör i stort sett halveras. Med mindre klasser blir det mer tid för varje elev.

ELEVDEMOKRATI. Nu fungerar det inte alls. Elevernas inflytande i skolan bör stärkas och göras meningsfull. Inflytandet ska inte bara gälla färger och möbler. Fungerande elevråd bör finnas på alla skolor.

LOKALERNA. Alltför många klassrum är slitna. Lokaler borde finnas tillgängliga även på icke schemalagd tid så att eleverna oftare kan använda skolans datorer.

Viktigt att även skolorna i byarna öppnas på fritiden. Egentligen borde det inte bara vara skolpersonalen som ska bestämma över lokalerna.

REKTORERNA. Deras arbetsbörda är för stor. De har för många skolor att arbeta med. Därför kommer de sällan i kontakt med enskilda elevers problem.

FAMILJECENTRA. Man bör titta på varje rektorsområde för sig. Det är inte samma problem i Smyge som i Trelleborg.

Kärvt budgetarbete men ingen skattehöjning

Arbetetslösheten i Trelleborg har i år minskat med en procent och kommer i slutet av året att vara 4,2. Som mest var arbetslösheten över 8 procent.

Fler människor har jobb. Det betyder större skatteintäkter till kommunen.

Trots detta har kommunens budgetarbete i år varit särskilt besvärligt. Skälet är att kostnaderna ökar i ännu snabbare takt än intäkterna.

- Vi måste inom den kommunala förvaltningen bli mera kostnadsmedvetna om vi ska lyckas genomföra de förbättringar som måste göras inom äldreomsorgen och skolan, säger kommunstyrelsens ordförande EGIL AHL.

Egil Ahl har fixat nya pengar till skolan

Ingen skattehöjning

Någon skattehöjning blir det inte nästa år heller. Den senaste kommunalskattehöjningen genomfördes 1986. Då, för fjorton år sedan, var höjningen 50 öre.

Så här ser kommunens ekonomi ut i ett treårsperspektiv:

1999. Resultatet blev +54 miljoner. Drygt 50 miljoner av "vinsten" kom från försäljning av aktier i Sydkraft.

2000. Prognosen för i år visar på en vinst på nästan 23 miljoner.

2001. Enligt budget väntas plussiffran ligga på drygt 40 miljoner.

Inga glädjedanser

Man skulle tro att mot den bakgrunden skulle kommunstyrelsens ordförande göra glädjedanser i Rådhusets korridorer. Men det gör han inte. Han ser tvärtom bekymrad ut. Skälet är Det Stora Investeringsstrycket. Byggnader inom skolan och äldreomsorgen måste renoveras, bli rymligare och modernare.

Och investeringarna ska så långt möjligt genomföras med "egna" pengar, inte lånade.

50 miljoner från Trelleborgshem

Det kommunala bostadsbolaget Trelleborgshem köper kommunens servicehem

Trelleborgshem köper Smygehemmet och andra servicehem för 50 miljoner. Pengar som kommunen ska satsa på att förbättra grundskolan och gymnasiet.

till byggnadernas bokförda värde, 50 miljoner kronor. Kommunen betalar hyra till bostadsbolaget, som står för byggnadernas underhåll och drift. Ansvaret för de boende och för vårdpersonalen blir kvar hos kommunen.

Dessa pengarna öronmärks för att användas till den stora skolreform som vi berättar om på sidorna 6 och 7 i denna tidning.

Nya krav

När det är goda tider stiger också förväntningarna och ambitionerna. Kraven på kostnadskrävande förändringar ökar i antal. Om man inte är vaksam kan ekonomin skena i väg utom kontroll. Det vet Egil Ahl. Han har erfarenhet av både lågkonjunktur och högkonjunktur:

- Skolan och äldreomsorgen är priorite-

rade områden. Vi måste ha ett ekonomiskt utrymme för att kunna genomföra en rejäl kvalitetshöjning inom skolan. Och vi behöver ofrånkomligen mera pengar till äldreomsorgen; allt fler behöver vård dygnet runt.

- Vi kan inte heller glömma bort våra barn med psykiska och fysiska handikapp.

- Vi andra, vi som är friska och har jobb, måste hålla nere våra egna krav. Vi måste vara solidariska, säger Egil Ahl.

Modernare servicehem

Nödvändiga investeringar nästa år är bl a modernisering av servicehemmen i Smyge och Alstad. Två nya avdelningar för demensboende, 30 platser, inrättas. Modeshögsskolan byggs ut och moderniseras.

Snygg, brevbärare och borgmästare

Säker. Lugn. Snygg!

En ny bilmodell?

Ett kraftpaket för motorvägen?

Nej. Den nye ordföranden i Trelleborgs kommunfullmäktige, Nils-Gunnar Snygg, 56.

Bra karl klarar sig själv. Ur nyårsrevyn i Kristianstad 1998: "Blunda och ge".

Till beskrivningen här ovan kan man dessutom lägga: Kattägare, tvåbarnspappa, brevbärare som nästa år kan fira 40-årsjubileum i yrket, revycharmör, socialdemokrat och infödd trelleborgare.

På fullmäktiges sammanträde i oktober väljs NILS-GUNNAR SNYGG till ordförande och blir därmed kommunens främsta ansikte utåt.

För gästande utlänningar blir han borgmästare. För oss vanliga svenskar förblir han en fritidspolitiker som för lite mer än 37 000 kronor om året (ett basbelopp) får äran att leda kommunens högsta beslutande organ - kommunfullmäktige - klippa band och hålla tal i festliga sammanhang.

Nils-Gunnar Snygg har under de två senaste åren varit ordförande i Upplevelsenämnden, den politiska nämnd som har hand om allt som har med fritid, turism och kultur att göra.

Brevbärare och borgmästare i samma person, Nils Gunnar Snygg. Och shortsen överger han inte. De är det bekvämaste arbetsplagget från april till oktober. ➡

➔ Nämnden skapades efter förra valet då Trelleborgs kommun gjorde flera stora förändringar i den politiska styrningen av verksamheten. En av dessa innebar att fritidsnämnden och kulturnämnden slogs samman.

Nils-Gunnar Snygg, som är en välkänd kulturpersonlighet i Trelleborg, tog på sig det nya uppdraget med målsättningen att pengarna inom fritid och kultur skulle fördelas lite mera jämligt. ”Allt” skulle inte få gå till idrotten.

Riktigt så har det dock inte blivit. Uppdraget var svårare att hantera än han trodde. Nils-Gunnar Snygg:

- Vi har just nu genomfört budgetförhandlingarna för år 2001. Det var mitt sista uppdrag som ordförande i Upplevelsenämnden. Av 3,7 miljoner kronor, som är öronmärkta för föreningslivet, går nästa år 3,1 miljon till idrotten och 600 000 kronor till det föreningsliv som sysslar med kultur. Jag säger inte att idrotten får för mycket, men de övriga får för lite.

- Hela upplevelsenämndens budget är på ca 70 miljoner kronor och jag inbillade mig att det skulle gå att förflytta pengar inom nämndens område, men det är segt.

- Alla dessa hembygdsföreningar och kulturföreningar som gör en jätteinsats för sin bygd får bara ett par tusenlappar per år. Titta på allt det arbete som frivilliga i Hemmesdynge, Skegrie, Bösarp och i flera andra byar gör för kulturlivet. Jag önskar verkligen att det hade varit möjligt att stötta dem med mera än nålpenngar.

Det var Nils-Gunnar Snyggs intresse för kulturlivet som på 80-talet förde in honom på banan som amatörskådespelare och revycharmör.

Allt började med att hans dotter Ulrika fick en barnroll på Malmö stadsteater. Hon skulle spela med i musicalen ”Kungen och jag”. Det var 1982. Nils Gunnar

skjutsade henne till och från teatern och satt och väntade i något hörn på att dottern skulle bli klar, antingeb med sina repetitioner eller med sin föreställning. Han kom då i kontakt med andra föräldrar i samma situation och tillsammans bildade de Thalias barnbarn.

Nils Gunnar Snygg blev vice ordförande och tog därmed ännu ett steg närmare teaterns värld. Han fick hoppa in som statist när dottern hade riktiga roller. Något som han gjorde med en viss pondus. Rädsla för att framträda och stå på scenen tycks han aldrig ha haft.

Det var också dessa engagemang i Malmö som ledde till att han hamnade i Trelleborgsrevyn. Han blev tillfrågad om han ville vara med, och han sa ja. Först i sommarlustspel, sedan i nyårsrevyerna.

Första nyårsrevyn där Nils Gunnar Snygg kunde beskådas av hemmapubliken i Trelleborg hade premiär på Folkets Park. Det var i december 1987.

Föreställningen hette ”Kul i tur huset” och gick för full salong långt in i januari. Nils-Gunnar Snygg:

- Tack och lov att jag var brevbärare. Annars hade jag inte hunnit med. Vi börjar arbeta tidigt på morgonen, delar ut våra brev och är lediga på eftermiddagar och kvällar.

Nils Gunnar Snygg tvekade aldrig om sitt yrkesval. Han gick direkt från realskolan till posten. Det var 1961. Han hade bra betyg i svenska, engelska och tyska och hade säkert kunnat gå vidare till gymnasiet, men han ville jobba. En bekant, som han gillade, var postis. Därför blev det brevbäraryrket.

- Det var lätt att få arbete på 60-talet, men jag stannade kvar på posten eftersom arbetstiderna var så bra. Trots att vi hade två utbärningsturer, en på eftermiddagen också, så var man ledig redan vid 13-

- Här trivs både vi och katten, säger Nils-Gunnar Snygg.

När barnen flyttade hemifrån valde Nils-Gunnar och hans fru Astrid att skaffa lägenhet i stan. Nu har de balkong med en fantastisk utsikt över inloppet och livet i hamnen.

tiden. Jag hade tid över för att vara ungdomsledare i brottarklubben Altona, något som jag var i 20 år, och när jag fick familj kunde jag vara mycket med barnen.

Nils-Gunnar Snygg är sedan länge en välkänd profil på gågatan i Trelleborg. När han har sorterat sin post tar han postvagnen och går västerut mot Hansagatan och Gamla Torg. Det är hans distrikt.

I varje port och varje affär möter han människor som han snackar med, och som snackar med honom:

- Det har man glädje av som revyskådsplare, men framförallt som politiker. Jag får höra direkt vad folk tänker, och det finns ju ingen som drar sig för att prata med brevbäraren. Så hoppas jag att det ska bli också i fortsättningen.

Nils-Gunnar Snygg gick som tonåring med i det socialdemokratiska ungdomsförbundet. Valet satt i ryggmärgen. Far var socialdemokrat och ordförande i hälsovårdsnämnden i det som då var Skegrie kommun.

Under åren när de egna barnen var små

var Nils-Gunnar Snygg dock inte särskilt politiskt aktiv. Tiden räckte inte till för det också.

Men 1992 var det dags för en förändring. Som medlem av den socialdemokratiska föreningen på Öster i Trelleborg blev han tillfrågad om han ville ta ett uppdrag som ersättare i den kommunala kultur-nämnden. Han tackade ja och därmed inleddes den politiska karriär som nu är krönt med Trelleborgs finaste offentliga uppdrag.

Som ordförande i kommunfullmäktige vill Nils-Gunnar Snygg skapa glädje och goda samarbetsvillkor i kommunen.

- Mitt uppdrag blir mer representativt än politiskt. Det ligger i uppdragets natur. Som en första åtgärd ska jag ta kontakt med det lokala näringslivet och driva linjen att det ligger i allas intresse att vi utökar vårt samarbete.

Men brevbärarjobbet då, hur går det med det?

- Det ska jag ha kvar. Åtminstone tills jag pensioneras om fyra år.

Räddningstjänst

Stellan Lindsjö. Tel: 533 50 eller 070-549 74 05

Fax 462 70.

Lär dig att ingripa

Alla bränder är små i början. Det är därför viktigt att veta hur man direkt ska agera om brand uppstår.

Gör så här:

- VARNA
- RÄDDA
- LARMA VIA 112
- SLÄCK

Brand i gryta.

Flytta kastrullen från kokplattan. Kväv branden med ett lock. Använd aldrig vatten om brand uppstår i margarin, olja eller annat fett.

Annan brand.

Är branden liten och du har utrustning för att släcka, närma dig branden i låg ställning och spruta på brandhärden. Kryp under röken.

STELLAN LINDSJÖ är ställföreträdande räddningschef i Trelleborg och har bland annat ansvar för rådgivning och information till allmänheten.

Frågor till Stellan Lindsjö kan skickas till
Räddningstjänsten,
Nygatan 15
231 44 Trelleborg

Brand i TV.

Börjar oftast med rökutveckling från TVn. Dra ut kontakten, håll på vatten, försök få ut apparaten i det fria (t. ex. balkongen).

Kan du inte släcka själv:

Stäng dörren till det utrymme där brand uppstått, varna omgivningen och larma räddningstjänsten.

Två livsviktiga regler:
NER UNDER RÖKEN.
STÄNG IN BRANDEN

Räddningstjänsten

i Trelleborg, har mångårig erfarenhet av utbildning i brandskydd och sjukvård. Våra utbildningar riktar sig bl a till allmänheten, företag och andra organisationer.

Det finns stor möjlighet att påverka innehållet i utbildningarna, så att dessa passar just Dina önskemål.

Exempel på utbildningar:

Allmän brandkunskap och utrymningsövningar HLR och LABC (hjärt-lungräddning och akut-sjukvård)

Brandskydd vid utförande av heta arbeten

Exempel på tjänster:

Brandskyddsdokumentationer och rådgivning i byggnadstekniskt brandskydd

Försäljning, kontroll och service av brandmateriel
Uppdrag med höjdfordon och brandvakter

Alla dessa fantastiska fotografier...

Atleterna i "Thule" Vilka gossar! Och de är bara några i mängden av kända och okända trelleborgare i denna härliga utställning

10.12-11.2

TRELLEBORGS MUSEUM

Bokbussen kör nästan alla vardagar. Nya böcker varje vecka!

Bokbussen, tidtabell hösten 2000

MÅNDAGAR

JÄMNA VECKOR:

Fuglie, vid kyrkan,
16.00–16.25.
Steglarp, busshållplatsen,
16.30–16.55.
Villie, Nilssons,
17.00–17.20.
V Tommarp, smedjan,
17.30–17.45.
Kurland, infarten,
18.00–18.20.
Skåre, Stenhögs, v,
18.25–18.55.

TISDAGAR

JÄMNA VECKOR:

Modeshög, skolan,
15.40–16.00.
S. Åby, f d lanthandeln,
16.10–16.30.
Bösarp, församlingshemmet,
16.40–17.00.
V Virestad, busshpl,
17.05–17.25.
Smygehamn, Servus,
17.45–18.15.

Gislövs läge, Konsum,
18.25–18.55.

TORSDAGAR

JÄMNA VECKOR:

St. Isie, Isiegården,
15.10–15.30.
Beddingestrand, tennisbanorna,
15.50–16.10.
Beddingestrand, vid info-tavlan,
16.20–17.00.
Klagstorp, Perssons livs,
17.15–18.30.
N. Åby, Linelund gård,
18.40–18.55.

MÅNDAGAR UDDA VECKOR:

Minnesberg, busshpl,
16.10–16.30.
Klörup, Smedjan,
16.40–17.10.
Ö. Värlinge, bypumpen,
17.20–17.40.
Hammarlöv, kyrkan,
17.45–18.10.
V Vemmerlöv, församlingshemmet,
18.15–18.35.
Gylle, kyrkan,
18.40–18.55.

TISDAGAR UDDA VECKOR:

Klagstorp, Perssons livs,
14.30–16.25.
Åspö, kyrkan,
16.30–16.50.
St Beddinge, f.d. lantmännen,
17.00–17.30.
Önnarp, kyrkan,
17.45–18.15.
Gärdslov, busshpl,
18.20–18.35.

TORSDAGAR UDDA VECKOR:

Böste, busshpl,
15.00–15.20.
Simremarken, Pudelvägen,
15.45–16.10.
L. Beddinge, Smedjan,
16.30–16.50.
Beddingestrand, tennisbanorna,
17.05–17.25.
Beddingestrand, infotavlan,
17.35–18.15.
Smygehamn, Servus,
18.20–18.50.

RING TILL BOK-BUSSEN

TEL 0410-53180,
0708-81 71 88.

Biblioteket på Stortorget är öppet:

Måndag-torsdag 10–19,
fredag 10–18.
lördag 10–13.
Tel: 0410-531 80

Biblioteks-filialerna är öppna:

ALSTAD,
tisdag och torsdag, 10.30–12.30.
15.30–19.00.
Tel: 040-48 53 01
ANDERSLÖV,
måndag och torsdag, 10.00–14.00.
och 15.00–19.00.
Tisdag 13.00–17.00.
Onsdag 16.00–19.00.
Tel: 0410-202 96
SKEGRIE,
tisdag och torsdag, 16–19.
0410-33 01 60
SMYGEHAMN,
torsdag, 14.30–15.30.

Bokbussen kör inte på julafton, annandag jul och nyårsafton

Agenda 21

Agenda 21, Rådhuset, 231 83 Trelleborg, Telefon: 53 295

Fånga solen och handla KRAV-märkt

Att bygga solfångare och handla KRAV-märkta livsmedel. Två teman för Agenda 21 denna höst.

KRAV är en miljömärkning av livsmedel som finns på den svenska marknaden. Den finns numera på de flesta basvaror som mjölk, ris, bröd, pasta, ost, ägg osv. KRAV-märkning garanterar att varan är ekologiskt odlad, alltså odlad utan vare sig konstgödning eller bekämpningsmedel.

Genom att köpa KRAV-märkta livsmedel påverkar Du livsmedelsindustrin i riktning mot ett miljövänligare jordbruk. På längre sikt bidrar Dina matinköp till att skapa ett renare och friskare hav, eftersom konstgödning från jordbruket slutligen hamnar i havet!

KRAV-märkningen garanterar också att livsmedlet inte är genmodifierat. Genmodifiering av livsmedel är ett högaktuellt ämne som väcker många frågor. Förespråkarna vill introducera GMO (genmodifierade organismer) i

Anitha Ljung, Agenda 21.

Maria Olsson, Agenda 21

jordbruket för att göra växterna mer motståndskraftiga mot bekämpningsmedel och sjukdomar. Men tekniken är fortfarande så ny att det ännu inte säkert går att förutspå riskerna.

Motståndarna menar att genmodifierade växter kan sprida sina anlag till den vilda floran. En gen från en nöt ”på fel ställe” kan exempelvis bli farlig för nötallergiker.

Genmodifierade grödor odlas än så länge enbart på försök i Sverige.

För att sprida kunskap om genmodifierad mat planerar Agenda 21:s samarbetspartner

under ”Miljövänliga veckan” - Trelleborgs biologiska förening - att arrangera studiecirkel i ämnet.

”Fånga Solen” är ett annat hösttema från Agenda 21. Det har bland annat inrymt en solig utställning vid Agendahuset i biblioteket.

Att bygga en egen solfångare är självklart inte lika enkelt som att köpa ett KRAV-märkt bröd. Men för den som är intresserad av att installera ett miljövänligt energisystem finns numera statliga bidrag att söka. Ansökan lämnas till länsstyrelsen. Agenda 21-kotoret har ansökningsblanketter. Hur mycket bidrag man får beror på solfångarens årliga energiproduktion. Högst 7 500 kr får man i bidrag för ett småhus. Även flerfamiljshus och bostadsanknutna lokaler kan få bidrag.

Solfångaren måste uppfylla vissa krav som Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut ställer, dvs vara P-märkt. En lista över dessa finns på internet : www.sp.se.

Det kan behövas bygglov, kontakta därför alltid byggnadsnämnden innan Du går igång med ditt projekt att fånga solen!

Söder om En öppen historiebook, från A–Ö

Milstenen utanför
Anderslövs gästis

Väg 101, Landsvägen, är en gräns mellan slätten och backlandet.

Vägen har en tusenårig historia.

Somliga, särskilt de som bor på södra sidan, tycker att vägen delar upp Sverige i två likvärdiga hälfter.

Text och foto: BERNDT FRIBING.

Alm, pil och bok är Skånes träd framför andra. Almar trivs på leriga jordar. De är vanliga i parker, alléer och kring slättens gårdar. Tyvärr har de drabbats av almsjuka och kommer på sikt att försvinna. Men det har hänt förr.

För 6 000 år sedan försvann också almarna, kanske av samma orsak. Men de kom igen. På Jordberga slott växer slättens dokumenterat äldsta alm - 260 år gammal!

Betorna kom till Söderslätt på 1880-talet, då spannmålspriserna rasade. Ett av Sveriges första sockerbruk anlades

då också i Trelleborg. Sockerbetan bidrog bl a till utbyggnaden av järnvägarna på Söderslätt. Världen blev större.

Då som nu fanns det motstånd mot förändringar. AUGUST STRINDBERG skrev: "Den fula betan har räddat det skånska jordbruket och gjort landet rikare än förr, livet fetare, men icke skönare."

Cikoria trivs bäst i Skåne och på Öland och Gotland. Den växer nästan bara vid vägkanter. Cikorian

Cikorian, ätlig
och vacker.

Landsvägen

86 procent av Trelleborg består av odlad jordbruksmark. Här finns Sveriges bästa åkerjord.

användes förr till kaffesurrogat och salad. Blomman öppnar på morgonen och stänger ungefär kl 12. Växten har följt människan i flera tusen år.

Dösar är gravkammare byggda av stenblock. De står som monument över den tid då stenåldersjägarna blev bofasta bönder för ca 6 000 år sedan. Några dösar är samtida med Egyptens pyramider. Skegriedösen är ca 4 500 år.

Enskiftet innebar att många gårdar flyttade ut från byarna och fick all sin mark samlad på ett ställe. Tidigare hade varje bonde 30–40 små åkerlappar utspridda kring byn. I luckorna i byn byggdes sk gatehus för jordlösa hantverkare och jordbruksarbetare. Söderslätt fick med enskiftet ett nytt ansikte i början av 1800-talet.

Fossil berättar om landskapets historia. För ca 12 000 år sedan drev ren-

hjordar omkring på den trädlösa tundran, alltså på det som idag är Söderslätt. Många renhorn har hittats i torvtäcker kring Alstad. Från samma tid har man funnit fossil av fjällsippor och fjällbjörk.

Gässen har följt oss som tamdjur minst ett par tusen år. Söderslätt är vildgässens förlovade land, där de vinterturisterna på fälten. Nätterna tillbringar de på havet nära kusten, gärna vid Albäck och Skåre. Kanadagäsen är vanligast. Den inplanterades på 1930-talet och ses ibland i tusental över slätten.

Hyllebusken, fläder, var de gamla bygaternas egen buske. Den trivs bäst i Skåne. Slättbon har sedan gammalt använt hylle till saft och te. Ansågs bota förkylning.

Hyllefroan var ett troll som bodde i busken. Sågade man

Skånegås.

⇒ ner busken utan att fråga henne fick man tandvärk. Skräpade man ner kring busken fick man feber.

Invasion av inkräktare från havet var förr ett hot mot kusten. Trelleborgen, från Harald Blåtands tid, är välkänd. Den uppfördes för drygt 1000 år sedan.

Skansarna vid Skåre byggdes i sin nuvarande form en tid efter Karl den XII:s återkomst till hemlandet. Forten - strand-

värnen vid k u s t e n - uppfördes i all hast 1939-1940 då en tysk i n v a s i o n befarades. De bildar

Fort från Per-Albinlinjen finns längs hela kusten.

en 45 mil lång försvarskedja från Ronneby till Båstad. Tyskarna kallade dem musafällor.

Järavallen är en gammal strandvall, som kastades upp av havet för ca 6000 år sedan, då havsnivån stod några meter högre än i dag. Algatan följer mjukt den gamla strandvallen. Ses bäst från skulpturen "Böst" om man tittar österut längs gågatan.

Kyrkorna ligger tätt på Söderslätt. De flesta av våra 32 kyrkor byggdes på 1100-1200-talen. Några kyrkor har rivits och ersattes under 1800-talets senare del av nya och större eftersom befolkningen ökade och kyrksamheten var hög. De flesta av dessa är röda tegelkyrkor.

Landsvägen (101:an) är en tusenårig väg mellan Malmö och Ystad. Redan för fem hundra år sedan fanns begreppet "neden for landtweyen". Landsvägen

går på gränsen mellan slätten och backlandet. Den hade förr strategisk betydelse för militären då Ystad var utskepningshamn. Var också en viktig väg för skjuts- och postväsendet. Milstolpar, den tidens taxametrar, vittnar än i dag om vägens betydelse.

Landsvägen anses av somliga dela Sverige i två likvärdiga hälfter.

Märgelgravar är vanliga i Skåne. Ur dem tog man märgel, som användes som jordförbättringsmedel. Den kalkhaltiga leran började spridas på åkrarna från mitten av 1800-talet men metoden kom i vanrykte. Det räckte ej med märgel och lite naturgödsel. "Märgel gav rika föräldrar, men fattiga barn." I stället kom "påsamöget" som man kallade konstgödseln.

Näbbgäddan, eller horngäddan som den också kallas, är en populär sportfisk i början av maj i Trelleborg. Den leker på grunda bottnar bland ålagräs. På hösten drar den bort från Östersjön och strövar omkring i Atlanten.

Ortsnamnen är språkliga fossiler, vars efterled ofta säger något om byarnas ålder.

Byar som slutar på -löv, t. ex. Gislöv, är troligen från tiden före vikingatid. -löv kommer av ett gammalt ord, lev, som betyder arvegods.

Förleden är ofta ett mansnamn, men är aldrig ett kristet namn. Efterleden, som -ie, är också gammal och härleds till höjd eller gravhög, ex. i Skegrie.

Nybyggen har ofta efterleden -torp, som på slätten blev -arp eller -rup, som i Maglarp och Klörup. Många av dessa namn är från vikingatid och tidig medeltid.

Pilarna hade sina glansdagar i mitten av 1800-talet. Skogsbristen skapade en energikris, eftersom man saknade bränne. Pil användes också som stängselris, byggnadsmaterial och skydd mot vinden. I dag har pileträden ekologiska och kulturhistoriska värden och är en prydnad för landskapet. Pilarna är på utdöende. Men allt fler markägare försöker återplantera pil.

Quercus robur är det latinska namnet på ek, som tillsammans med bl.a. alm, åsk och lind räknas till ädellövträden. För 5 000–8 000 år sedan var ädellövskogen utbredd över slätten.

Skogens olycka är att den trivs på goda jordar. Samma jord som människan velat sätta plogen i. Kommunens äldsta ek planterades framför kyrkporten i Bodarp då

Skåne blev svenskt år 1658.

Råkan trivs bäst i Skåne. Hon bor i kolonier högt upp i träden, där hon vid häckningen umgås under högljudda former.

Råkorna drabbades under 1960-talet av kvicksilverförgiftning, men fåglarna repade sig och kom tillbaka.

Råkor och råkböns

Storken övergav slätten för många år sedan. En av de sista boplatserna fanns på Alstadgården.

Storkar kan man numera se i hägnet på Karups Nygård

Den gamla eken framför kyrkporten i Bodarp är toppad och har varit dubbelt så stor.

Storken var förr en karaktärsfågel på Söderslätt. Sista häckningen i Skåne var 1954 i Karups Nygård, där man nu försöker återinföra lyckobringaren.

Trädlöshet har följt slättbon sedan medeltiden. OLOF CHRISTOFFERSSON, slättens store hembygdsforskare, skriver om en präst som på 1600-talet predikade om det gudlösa i att plantera träd. ”Thy för bröd, icke för träd, skola vi bereda jorden; Thy thet står så skrivet; thu skall äta thitt bröd i thitt anletes swett - men om firre och löfträd thalas platt tet, thå the ej kunna ätas. Them plantar vår herre war thet honom lyster.”

Urberg hör ej slätten till, utom de stora stenblock, som ligger utanför stranden. De har förmodligen kommit hit med isberg för 15 000–16 000 år sedan. Hanestenen utanför Östra stranden är välkänd. Stenen består av granit och ➡

➡ kommer förmodligen från Blekinge. Enligt sägnen hämtades barnen härifrån, eftersom man inte hade någon stork i fiskeläget. Nu tjänstgör stenen som ”parteringsplats” för ålakrakor.

Vinden har samlat kraft för att mala säd på Söderslätt sedan medeltiden. Stubbamölla kallas den äldsta typen av kvarnar. Hela möllan vreds efter vinden. Under 1800-talet när befolkningen och spannmålsproduktionen ökade behövdes effektivare möllor. Då kom holländaren. Den hade fast kvarn. Endast hättan med vingarna vreds mot vinden.

X är beteckningen för något okänt. Framtiden är okänd trots planering och visioner. Det enda som är säkert är att landskapet kommer att se annorlunda ut än i dag.

Här, under askens rötter, hade gudarna sina boningar.

Yggdrasil var en jätt-teask, under vilken våra fornnordiska gudar hade sina boningar. Förr fanns det ofta en gammal ”aske” i byarna på Söderslätt. Under mäktiga kronor samlades byamännen för rådslag. Ännu i dag kan man finna resliga askar i en del byar på slätten.

Zettervall och Brunius var kyrkoarkitekterna på modet under 1800-talet. Deras uppdrag var bl a att göra kyrkorna större. HELGO ZETTERVALL ”restaurerade” Trelleborgs kyrka så att bara lite av tornet

blev kvar av den gamla. CARL GEORG BRUNIUS gick försiktigare fram med de medeltida kyrkorna. Typiskt för hans produktion är trappgavlar som i Skegrie kyrka, vars torn han byggt.

Åkermarken upptar 86 procent av Trelleborgs kommun. Den

svenska åkerjorden graderas i tio klasser efter bördighet. Myllan på Söderslätt tillhör de två högsta klasserna, 9 och 10. Söderslätt har norra Europas bästa jordar. Klimatet är dessutom gynnsamt för jordbruk.

Ättehögar är skaldernas namn på gravhögar från bronsåldern. Högarerna är monument över framstående män och kvinnor. De är byggda av grästörvor och placerade högt och synligt i landskapet. Gravfältet i Steglarp är imponerande.

Östersjön är ett ungt hav och har varit insjö två gånger på 15 000 år. Det är världens största ”havsvik”, med en blandning av sött och salt vatten. Havet omges av nio länder och får vatten från landområden fyra gånger större än havet självt. Det tar 30–50 år för allt vatten att bli utbytt. Havets miljö utsätts för ständig stress.

85 miljoner människor påverkar vattenmiljön i Östersjön.

Det är inte skräp allt som är skrot

Hårddisken bakom Bengt Kempe är från en gammal IBM-dator, nu tömd på sitt guld.

Maria Olsson tycker om tanken att guldet i hennes förlovningsring är skrot från en IBM.

På området för Kommunal Tekniks serviceavdelning på Sjöviksvägen reser sig ett berg av trötta TV-apparater som vilar sig i höstsohlen. Flera djupa uppsamlingskärl fyllda av ringlande, färgglada kablar och glittrande kretskort, breder ut sig strax intill.

Inne under tak finns ännu mera elektronikskrot som ännu inte hunnit bli sorterat och demonterat. Gemensamt för alla dessa maskiner är att de nått sin ålders höst och väntar på att plockas ner till de minsta beståndsdelar. Ungefär hälften av delarna skall få nytt liv i nya maskiner.

Kretsloppet är slutet!

Kommunal Teknik i Trelleborg har tagit emot elektronikskrot för demontering sedan 1996. Innan dess lämnades all elektronik-

skrot på hög på deponi vid soptippen.

Inlämningen av elektronikskrot från privatpersoner sker på återvinningscentralerna i Smygehamn, Anderslöv, Persåker och Lilla Hammar. Under vintern tar man även emot skrot från SYSAV i Malmö eftersom det under denna tid ofta finns ledig kapacitet i Trelleborg.

- Aldrig förr har så mycket elektronikskrot lämnats in som under denna sommar, säger **BENGT KEMPE** som ansvarar för verksamheten. Det beror troligen på det dåliga vädret. Folk passar på att städa när de inte kan njuta av solen, men ändå har ledigt från jobben.

Typiskt i Trelleborgs kommun är att det skrot som kommer in ofta är mycket gammalt om man jämför med vad som lämnas in i Malmö. Anledningen är troligen att trelle- ➡➡

Ett landskap av

➔ borgaren ofta har en större boendeyta än malmöbon. I Trelleborg finns många stora och gamla gårdar och har man större ytor att använda så lagrar man lätt på sig en massa prylar och till och med skräp.

- Ibland får vi in riktigt gamla maskiner. De äldsta från 30-talet. Men till största delen får vi faktiskt in ca tio år gamla TV-apparater. Med tanke på mängden är det tydligt att de TV-apparater som såldes för tio år sedan hade en bestämd livslängd på ganska exakt tio år, och detta gäller då i stort sett alla märken på apparaterna.

- Här på elektronikåtervinningen får vi se sanningen om vilka maskiner som var hållbara och vilka som i stort sett var skräp från början, berättar Bengt Kempe.

Bengt Kempe och hans tre medarbetare JAN CHALOUKKA, FREDDI KRISTENSEN och BERTIL FRANK bedömer det också så att trelleborgaren är sparsam och rädd om sina

saker eftersom man inte hittar några inlämnade maskiner som fortfarande fungerar.

Bengt:

- Trelleborgaren köper inte nya maskiner bara för att vara trendig. De gamla grejer som kommer hit är i allmänhet helt slut.

Men vad händer egentligen med de gamla elektroniska maskinerna eller med just din 10 år gamla TV eller dator?

Det första som sker är en försortering. Vissa saker går nämligen direkt som raffinerat skrot, alltså direkt till metallåtervinning. Exempel på sådant skrot är vissa strykjärn, våffeljärn, dammsugare och speciella typer av belysningsarmaturer.

Denna sortering är Bertil Frank i demonteringen expert på. Han ser redan innan han tagit isär maskinen vad man kan vänta sig att finna inuti.

Cirka 25 procent av inlämnat elskrot går direkt till metallåtervinningen. De återstå-

Under 1999 lämnade miljöintresserade trelleborgare in 225 ton elektronikskrot till elektronikåtervinningen på Sjöviksvägen.

Under år 2000 räknar man med att få in ännu mera, upp till 275 ton.

Av det får man ut 155 ton återvinningsbart avfall och ca 3 ton farligt avfall.

elektronikskrot

ende 75 procenten av maskiner går vidare till demonteringen. Typexempel är TV-apparater, datorer och skärmar, radioapparater och stereoanläggningar.

Vid demonteringen delas innehållet i maskinen upp i fyra grupper:

”Farligt avfall”, som innehåller kvicksilver, kadmium, bly och PCB,

”Miljöstörande avfall”, som exempelvis kondensatorer,

”Brännbart”, till exempel trä, gummi och plast,

”Återvinningsbart”, som har delar som innehåller guld, silver, platina, koppar, mässing, järn, aluminium. Även kablar av alla former räknas till återvinningsbart.

Guld- och silveravfall som finns i anslutning till kretsar på kretskort, som till exempel moderkortet i en dator, klassas som avfall klass 1. I de ”rika kretskorten” används 8–12 karats guld. Avfall som inne-

håller koppar och aluminium klassas som avfall klass 2 och 3, hit hör till exempel ”fattiga kretskort”.

När allt elektronikskrot rensats har ca 18 procent blivit brännbart avfall, ca 24 procent är bildrör som hamnar på en specialdeponi i Malmö och en procent är farligt avfall. Resten, ca 57 procent av allt elektronikavfall i Trelleborg, är återvinningsbart.

- Jag vågar gissa, berättar Bengt Kempe slutligen, att nästan hälften av allt guld som produceras i Boliden kommer från återvinning av guld från kretskort.

Jag själv kommer direkt att tänka på min fina förlovningsring som till hälften kan vara återvunnen från en gammal dator från IBM. Vem vet, min ring kanske har ett lika spännande förflutet som en spännande framtid!

MARIA OLSSON
projektledare, Agenda 21

Förebilden

Stadsdelen Fagerängen har sedan i april månad ett eget familjecenter.

Det är nytt och unikt för Trelleborg, men redan så framgångsrikt att modellen Fagerängen ska stå som förebild för ett planerat nära samarbete mellan skolan och socialtjänsten i alla rektorsområden.

På familjecentret, i Fagerängen döpt till Backafall, samarbetar sjukvårdens och kommunens personal för att ge de boende den hjälp och sociala service som vi alla kan tänkas behöva nån gång i livet.

Här finns en öppen förskola, fritidsverksamhet för alla åldrar, fritidsgård, café, mödravårdscentral, barnavård, systuga och samlingslokaler.

- Så här har jag alltid drömt om att få arbeta, säger ANITHA LATA, socialrådgivare.

Och i detta instämmer alla de som nu har sin dagliga gärning i Fagerängen.

De anser att spjutspetsen i verksamheten är barna- och mödravården som har öppet

en gång i veckan familjecentret.

Deras motiv är enkelt. Många barn behöver stöd redan innan de är födda, men det är sällan som man ser bra samordning mellan mödravårdscentralen, barnavårdscentralen och socialtjänsten. Men när allt finns i samma lokaler kan samarbetet bli effektivt och obyråkratiskt.

Barmorskan ser snabbt om en familj behöver kontakt med socialtjänsten - kanske för att få tillfällig hemtjänst i samband med ett barns födelse - och då är det bara ett par steg tvärs över korridoren till Anitha Lata's kontor.

En gång i månaden finns också en särskild mottagning där barn och vuxna kan träffa psykiatrisk expertis. Lika ofta har man familjerådgivning.

Stadsdelen Fagerängen hade vid årsskiftet 99/00 en befolkning på 896 personer.

Området började byggas på 1970-talet och har nu 377 lägenheter och 42 villor.

Större delen av befolkningen består av barnfamiljer,

många med rötter i andra länder än Sverige. Fler än hälften av förskolebarnen har annat modersmål än svenska.

Sexton av lägenheterna i stadsdelen är inredda för äldre personer, s.k. seniorboende.

Redan när Fagerängen var inflyttningsklart fanns fritidsgården. För drygt två år sedan kompletterades den med en familjeverksamhet, som fick namnet Backafall. Den bedrevs i samarbete mellan fritidsgården, Trelleborgshem, socialförvaltningen, skolan och vårdcentralen.

Backafall var en del av kommunens antivåldspröjsprojekt "Sätt gränser". Det lokaliserades till Fagerängen eftersom det här fanns ett stort behov av vuxna som goda förebilder och personal som kunde hjälpa barn och familjer till en positiv och kreativ fritid. Namnet Backafall har sedan följt med in i det nya familjecentret, det som nu ska bli förebild för övriga Trelleborg.

Vilken nytta har man, som boende i Fagerängen, av det nya familjecentret?

Fagerängen

Barn och ungdomar i alla åldrar har gjort Backafall till sitt andra hem. Som det här landhockeygänget med Omar, 8 år, Mohammed, 8 år och Isa 6 år.

Emma och Liv Kanstrup, 6 och 3 år, är på Backafall nästan varje dag. Mamma Betina har valt den öppna förskolan framför vanligt dagis. Barnen trivs. Själv får hon här träffa andra vuxna. Tommy Svensson hjälper till med pärlträdningens svåra konst.

⇒ Anitha Lata säger:

- Alla som bor i kommunen är välkomna, men tanken är att det är de som bor i närheten som i första hand ska hitta hit.

- Verksamheten ska vara förebyggande. Den är därför i första hand inriktad på barn och ungdomar.

- Vi samarbetar med skolan och förskolan. Lärare, som har svårt att få föräldrarna att komma till föräldramöten i skolan, kan träffa dem här istället. Vi har en öppen och otvungen atmosfär. Här kan man mötas och känna att man är jämlika.

Familjecentret öppnar klockan tio alla vardagar. Då kommer pensionärer och andra boende i området för att dricka kaffe i caféet och prata bort en stund. Då kan man också slinka in för att baka en kaka i köket eller sy några sömmar på maskinen i systugan.

K l o c k a n 10–17 har familjeförskolan öppet. Det är en öppen förskola som inte kräver inskrivning och som inte kostar något.

Det är mest mammor som kommer med sina barn. Familjeförskolan ger dem möjlighet att utbyta tankar med varandra, men

Anitha Lata:
-Så här har jag alltid
drömt om att få arbeta.

också tillfälle till rådgivning. Många har svag kontakt med det svenska samhället. Det är inte alla som talar svenska.

På eftermiddagen, vid 14-tiden, startar Barnens fria tid. Barn upp till tredje klass i grundskolan är välkomna till fritidsverksamhet avsedd endast för dem. Inte heller här krävs inskrivning och verksamheten är kostnadsfri.

Eftermiddagar och kvällar är fritidsgården öppen med allt vad som krävs av en modern fritidsgård, eller ungdomsgård som man på Backafall föredrar att kalla sig. Här finns disco. Här visas film. Här kan man sola, basta, träna i gym.

Ett rum är helt avskilt och endast avsett för flickor.

- Vi brukar ha fler killar än tjejer här. Då är det skönt för tjejerna att kunna dra sig tillbaka till något eget.

Det säger en av de tre fritidsledarna, TONI LAZAREVSKI, som visar oss runt i lokalerna.

Flickornas rum är nymålat och inrett i klarblått. Sofforna ser bekväma ut. Vid ena kortväggen står en dator. Den är inte uppkopplad på Internet, men de som vill kan spela spel, skriva brev eller i lugn och ro göra sina läxor.

I ett större rum, i en annan del av ungdomsgården, finns fyra helt nya datorplatser med uppkopplade datorer avsedda för alla besökare.

Ungdomsgården ligger i direkt anslutning till familjecentret. Både barn och äldre strövar då och då in på ungdomsgården för att kolla vad som händer där. Lika vanligt, kanske vanligare, är att ungdomar hoppar in som tillfälliga lekledare för ”småbarnen”, att de tar en paus och en kopp kaffe tillsammans med de vuxna i caféet.

Anitha Lata:

- Vi har inga stängda dörrar. Hela organisationen är platt. Ingen är chef över någon annan.

- Verksamheterna går ihop. Det är det viktiga. Generationerna ska mötas. Hjälpökande ska få stöd utan byråkrati och väntetider.

- Vi hoppas att nästa steg i utvecklingen av familjecentret ska bli föräldrautbildning. Där finns ett stort behov att tillfredställa.

Martina, 17 år, gör läxor och arbetar i datorrummet nästan varje dag.

BAD HUSET

Ö.VALLGATAN 6

0410-538 70, 538 71

BADET ÄR ÖPPET

TISDAG 12–20.

Morgonbad
6.30–8.

ONSDAG

10–20.

Vuxenkväll
17–20.

Damsim

20–20.45.

TORSDAG

12–20.

Morgonbad

6.30–8.

FREDAG 12–20.

Familje &

vuxenkväll

17–20.

LÖRDAG

09–15.

SÖNDAG

09–15.

MÅNDAG stängt.

Kassan stänger en halv timme före ovan nämnda tider. Badhuset stänger en halv-timme efter.

VATTENGYMPA

Drop in:

ONSDAG

14–15

(lättympa),

17–18 och 19–20.

SÖNDAG 12–13.

**VARMVATTEN-
BASSÄNGEN (35°)**

ONSDAG

11–12. (öppet för
alla)

17.30–20. (vuxna)

FREDAG 17–20.

SÖNDAG 11–15.

SOLARIUM

"SUNVISION"

MÅNDAG 8–17.30.

TISDAG-FREDAG

8–19.30.

LÖRDAG-SÖNDAG

09–14.30.

(Boka tid:

0410-538 70).

SOLARIERNA

"Sunvision":

20 minuter, 30:-

10-kort, 250:-

"Provision":

6 minuter, 20:-

**PROVA
VÅR NYA
MASSAGESÄNG**

30:- för

15 minuter.

10-kort: 250:-

Boka på telefon:
538 71

BILJETTPRISER, BADHUSET

Barn, 3–6 år, 10:-

Barn, 7–17 år, 20:-

Vuxen, 40:-

Pensionär, 30:-

Pensionärspriset
gäller tisdag, tors-
dag, fredag
12–15.

Onsdag 10–15.

Lördag och sön-
dag 9–12.

Familjebad, 80:-
(2 vuxna+
2 barn/ungdomar)
Morgonbad 30:-
(med frukost 50:-)

RABATTKORT/10

Barn, 80:-

Ungdom, 160:-

Vuxen, 320:-

Familj, 600:-

Pensionär, 280:-

RABATTKORT/25

Barn, 185:-

Ungdom, 375:-

Vuxen, 750:-

RABATTKORT/50

Barn, 350:-

Ungdom, 700:-

Vuxen, 1.400:-

RABATTKORT/100

Barn, 650:-

Ungdom, 1.300:-

Vuxen, 2.600:-

VARMVATTEN- BASSÄNGEN

10:- (plus entré
till badhuset).

10-kort, 80:-

(plus entré).

Vattengympa

"Drop in":

10:- (plus entré).

10-kort, 80:-

(plus entré).

BARNKALAS

Ring och boka nu. Telefon 0410-538 73

MORGONBAD

Tisdagar och torsdagar har ni
möjlighet att simma på morgonen
06.30–08.

Frukost kan också beställas.

Pris: 30 kr. Med frukost: 50 kr.

FÖRENINGSMÅNDAG

Vattengympa/bältesträning.
Konditions- & styrketräning. För
klubbar och föreningar.

Boka i förväg, 538 70, Anders.

Måndagar 17.30–20.

Allt viktigare lära sig laga mat i skolan

Grundskolans Hemkunskap har döpts om och kallas idag Hem- och konsumentkunskap. Ändringen beror på att kursplanen har omarbetats och fått en tydligare inriktning mot konsumentkunskap.

Men namnändringen får inte uppfattas så att ämnet nu enbart skall vara teoretiskt och att de praktiska momenten utmönstras eller ”glöms” bort!

Tyvärr har jag redan innan namnbytet tyckt mig märka tendenser till att de praktiska inslagen minskats på många skolor. Detta får inte ske! Jag vill understryka arbetsprocessens roll för att inhämta kunskaper. Inte minst för livet i hem och familj och de ungas förståelse för sambandet mellan mat och hälsa.

Genom att handgripligen utföra arbetsuppgifter förstärks förmågan att identifiera, analysera och formulera frågor samt att

Riksdagsledamoten Inga Berggren har i flera år motionerat till riksdagen om mer praktik i hemkunskapen i skolan. Hon har också kämpat för hemkunskap på gymnasiet. Nu blir hon bönhörd. Riksdagen har sagt ja till kravet på mer praktiska övningar och mindre teori, och en statlig utredning har lagt fram förslag om obligatorisk hemkunskap på gymnasiet.

DEBATT

reflektera över vilka konsekvenser olika lösningar av arbetsuppgiften får. Alltså att på ett naturligt sätt värdera olika val. Viktiga vardagskunskaper och social kompetens uppövas då.

Den ständigt ökande komplexiteten i samhället ställer större krav på de enskilda individerna och på familjen/hushållet.

Hemkunskapsämnet ger en grund för förståelse av hur individens och hemmets handlingar och vanor har betydelse för ekonomi, miljö, hälsa och välbefinnande för var och en och för samhället i stort.

Det är ganska uppenbart att konsten att laga mat minskar. Snabbmaten tar över mer och mer.

Många barn och ungdomar får därmed inte heller del av matkultur och goda vanor. Bristerna urholkar inte bara matkulturen utan också folkhälsan. Det behövs mer ”matkunskaper”.

- Glöm inte hemkunskapens praktiska moment! Inga Berggren riksdagsledamot och hushållslärare som gärna handlar fisk hos Evert Björklund på torget i Trelleborg.

Statistik från kronofogdemyndigheten visar att många privatpersoner har ekonomiska svårigheter. En förklaring är att åtskilliga har bristfälliga kunskaper om hushållning och därmed om ekonomi.

Det finns alltså flera skäl till att ämnet hem- och konsumentkunskap behövs.

Speciellt att komma ihåg är att de praktiska momenten betyder mycket för inläringen. Detta har också en enhällig riksdag uttalat efter att jag tydligt påtalat detta i en motion tidigare i år.

Dessutom anser jag att ämnet snarast måste införas i gymnasieskolan.

Till slut vill jag också påminna om att det är den lokala nivåns, kommunernas och skolornas, ansvar att de nationella målen i läroplaner och kursplaner konkretiseras och verkligen uppnås!

INGA BERGGREN
riksdagsledamot (m)

inga.berggren@riksdagen.se

Inga Berggren lagar förstås mycket mat själv.
Gärna sill och fisk.
Här följer hennes eget recept på Marinerad böckling:

Marinerad böckling / Rökad sill:

8 st böcklingar /utan skinn och ben/

Dressing: 2 tsk senap, 2 msk vinäger, 8 msk olja, 1 kryddmått peppar, salt efter smak.

Låt böcklingen ligga och dra i 3–4 timmar.

Garnering: 2 ägg, finhackade, 1 st rödlök, tillika finhackad och gräslök.

Serveras som entrérett eller på buffébordet.

Hoppas det smakar!

Till föräldrar som i årskurs 7, 8 och

Under första halvåret i år anmäldes fem personrån i centrala Trelleborg och i skolorna. Den faktiska siffran är dock mångfalt större.

Det är främst mobiltelefoner, pengar och mopeder man blir rånad på. Rånarna använder sig av hot eller våld.

De drabbade får ofta höra:

”Om du anmäler det här till polisen kommer vi att slå ihjäl dig.”

För de drabbade och deras anhöriga, är detta en chockartad upplevelse. Denna rädsla, hos rånoffer och vittnen, har skapat ett klimat som ingen vill ha.

Utan målsägare och vittnen som vågar ställa upp kör vi poliser fast. Det resulterar i att rånarna får fritt spelrum att agera och roffa åt sig vad de vill utan att något händer.

Vi vet oftast vilka som utför rånerna men på grund av de drabbades rädsla för att anmäla händer det ingenting, och rånerna kan således fortgå.

Inom Trelleborgs Kommun finns ca 3 200 ungdomar som är 12–18 år. Av dessa är det inte mer än knappt tio stycken som ägnar sig åt rån.

Att dessa personer ska få ta så stor plats i andra människors liv är naturligtvis helt fel.

Det är först när ungdomarna, som utsatts för brott, vågar stå för anmälan som detta förhållande kan ändras.

Men att vittna mot någon personrånare, eller stå för anmälan, är svårt om man är ensam. Den ensamheten måste brytas.

Om man är fler vittnen och målsägare är det inte speciellt obehagligt att anmäla eller vittna i samband med brott.

har ungdomar 9 samt i gymnasiet

Ofta är det kamrater eller andra ungdomar som är vittnen till rånen. Om dessa ungdomar bestämmer sig för att ställa upp för varandra, och att stå för sina uppgifter, så kommer rånarna att minska i antal.

Om Du är en av dessa föräldrar, stötta ditt barn och hans/ hennes kamrater. Var med ända in på åhörarbänken i tingssalen.

Låt inte våra ungdomar känna sig ensamma och övergivna när det verkligen gäller.

De här knappa tiotalet gärningsmän, som rånar folk, får inte ha sådan makt över de andra 3 200 ungdomarna.

POLISEN
I TRELLEBORG

Telefon 62 400

I samarbete med
Gasverket. Sätt gränser. Socialförvaltningen

Fotografier vi

Nej, det här är inte en scen från en science-fictionfilm. Det är en nog så oskyldig scen från 1950-talet, som säkert de flesta lite äldre trelleborgare känner igen.

Bleka och taniga pojkar och flickor fick gå till rara syster Sol på Konkordia för att få sollampa och vitaminer. De barn som gick upp ett kilo i vikt fick en guldstjärna i boken.

Denna bild, och många andra, på kända och okända trelleborgare, kan man se på

museets stora fotoutställning, från den 10 december till den 11 februari år 2001.

Vi har letat fram en mängd härliga fotografier med människan i fokus. Bilder som är tagna i hemmen, på arbetsplatser av olika slag, på gator och torg och allehanda nöjeslokaler.

Vi vill med utställningen försöka visa upp något av hur livet har gestaltat sig i vardag och fest, i arbetsliv och på fritiden.

Det blir massor med bilder på skolbarn,

Hos Syster Sol på Konkordia.

minns

industriarbetare, varietéartister, butiksbiträden, politiker och mycket, mycket mer. Utställningen är ett resultat av museets arbete med att datorisera den stora bildsamlingen.

Framöver vill vi gärna visa gamla hus, affärer, industrier, hamn och sjöfart.

Hör gärna av er till oss med era önskemål.

YLWA MORITZ,
fotograf på Trelleborgs museum
TELEFON 0410-530 46
ylwa.moritz@trelleborg.se

Tioöresföreningens basar 1923

Nationaldagen. Manskören sjunger i Stadsparken

Manskören behöver dig

Trelleborgs Manskör är Trelleborgs äldsta kör. Den bildades 1926 och kan fira 75-årsjubileum nästa år. Många är de som sedan starten traditionellt sjungit in våren i Stadsparken på valborgsmässaöften.

Vi medverkar också vid firandet av Nationaldagen den 6 juni tillsammans med andra körer och Trelleborgs Musikkår och vid den årliga julkonserten i S:t Nicolai kyrka.

Vi samarbetar också med körer från Malmö, Lund och Landskrona i den stora Skånekören.

Dessutom sjunger vi för äldreboende på servicehemmen och i samband med firmafester och företagsinformationer.

Kören behöver alltid fler sångare. Du som är intresserad av sång är välkommen. Du behöver inte kunna läsa noter. Vårt

sångarförbund ordnar kurser i sång och notteknik.

Varje måndagkväll mellan 19 och 21 träffas vi på Musikskolan i Trelleborg. Har du frågor? Ring: 10 711 eller 24 644.

Text och foto:
ELVIR KJELLANDER
sekreterare

Barnbokens vecka på biblioteket

Iår arrangerar Biblioteket barnbokens vecka 13–18 november. Måndagen den 13e berättar STEFAN CASTA om böckers betydelse för barn och lyckan om att få skriva för barn. ”Stig in i mitt varma rum” har han satt som rubrik. Det är ”Sköna måndag” som står för arrangemanget i Vattenornet.

Samma vecka är det också Spökkväll med GUSTEN och dockteater på biblioteket. På Grand visas två före

ställningar av ”Mästerkatten i stövlar” visas.

Ett nytt inslag i barnboksveckan är Kura Skymning; samtidigt på biblioteket i hela Norden ordnas högläsning i en förbestämd bok.

I år har man valt ”Emil och paltsmeten” av Astrid Lindgren.

Lördagen den 18e avslutas veckan med en tipspromenad med start vid biblioteket. Då blir det också prisutdelning i årets novelltävling

Nattlufsarna vill ha kontakt med flera föräldrar

Nattlufsarna är en organisation för föräldrar som vill göra en aktiv insats för egna och andras ungdomar. Varje helg är de ute och rör sig på stan. Du som vill bli Nattlufsare, ring AGNETA KARLSSON på 53 880 eller 0708-34 15 51.

Viktig information om miljö till småföretagare

Detta är viktig information som gäller anmälan enligt miljöbalken.

Har du ett företag med beteckningen C, som inte tidigare är anmält?

Anmäl till kommunens miljönämnd senast den 31 december 2000!

För att driva, anlägga eller ändra en så kallad C-anläggning krävs en särskild anmälan till miljönämnden.

Vad som är C-anläggningar redovisas i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899).

Om du driver en C-anläggning utan att verksamheten tidigare är anmäld, är du skyldig att göra en anmälan enligt miljöbalken till miljönämnden senast den 31 december 2000.

Berörda företag

Sådana verksamheter som kan vara aktuella är företag som bedriver miljöfarlig verksamhet i miljöbalkens mening.

Du bedriver miljöfarlig verksamhet, om ditt företag

släpper ut avloppsvatten eller orsakar andra utsläpp, bullrar eller orsakar andra problem för miljön eller omgivningen.

Undvik miljöstraffavgift.

Om du bedriver en C-verksamhet, och den inte är anmäld före utgången av år 2000, är miljönämnden skyldig att ta ut en miljöstraffavgift på 25 000 kr.

Information

Vill du veta om din verksamhet är anmälningspliktig, kan du kontakta Miljöförvaltningen, Rådhuset, Trelleborg, telefon 0410-532 41.

PER-ARNE JOHANSSON
byråinspektör

Nya regler enligt miljöbalken

Miljöbalken ställer höga krav på företag, när det gäller att kontrollera verksamhetens påverkan på miljön och på människors hälsa.

Företagen skall bland annat kontrollera och dokumentera, mäta och besiktiga sina anläggningar för att visa att verksamhe-

ten bedrivs på bästa möjliga sätt ur miljösynpunkt.

Företag som är anmälnings- eller tillståndspliktiga skall, enligt miljöbalken, ha eget kontrollprogram.

PER-ARNE JOHANSSON
byråinspektör,
Miljöförvaltningen

Släng inte bort det du vill kasta

Kommunens återvinningshus, KRETSLOPPAN, har under sommaren haft fler besökare än någonsin tidigare. Man har också sålt bättre och mera. Det innebär att Kretsloppans lager nu har utrymme för att ta emot nya möbler och andra användbara prylar.

Kretsloppan är ett återvinningsvaruhus som reparerar och förnyar det som är gammalt och slitet. De som gör jobbet är ungdomar och andra som behöver social träning eller arbetslivserfarenhet

Kretsloppan spelar stor roll när det gäller att ge långtidsarbetslösa en ny chans på arbetsmarknaden.

Kretsloppan har sina lokaler på Hedvägen 155.

Ring 0410-461 61 om du vill att Kretsloppan ska komma och hämta grejer hemma hos dig.

Den lilla skolan på landet

Klockan är halv nio en måndag morgon. Det är tyst och lugnt i korridoren förutom lite tissel tasssel från lågstadiebarnen som står på rad utanför sitt klassrum.

- God morgon Hanna, god morgon Oscar, god morgon Victoria ...,

NINNI NORRMAN, montessoriutbildad lågstadielärare, tar alla barn i hand när hon hälsar dem välkomna till skolan denna vackra höstmorgon.

Lite längre bort står några mammor och pappor och pratar med förskolefröknarna om veckans aktiviteter. Stämningen är familjär och trivsamt på montessoriskolan Pilen i Fru Alstad. Det här är en skola som sjuder av aktivitet, men som präglas av lugn och arbetsro. En skola som ger meningsfull tillvaro för barn från ett år upp till sjätte klass.

Förskolelärarna har precis avslutat sin utbildning i montessoripedagogik för de livsviktiga åren upp till tre. De har nu massor med nya idéer och är fulla av inspiration.

- Hos oss är det många barn som är i viljeåldern och många föräldrar som är i trotsåldern. Vad vi menar är att föräldrarna har ont om tid och ofta säger nej. Här har vi tid att ge alla chansen att upp-

leva, prova, titta, känna. Och fylla deras ryggsäckar med så mycket erfarenhet som möjligt, förklarar LISELOTT JÖNSSON förskolelärare.

På Pilen är planerna för höstens aktiviteter klara. En vecka i oktober har alla skolans barn skapartema som avslutas med vernissage för nära och kära.

Sång och musik är betydelsefullt. Det märks på fredagarna när man har "Hela skolan sjunger", och på förberedelserna inför Luciafirandet. För 6-årsverksamheten och lågstadiet startar höstens språkliga träning under temat "klassiska sagor".

- Vi har gemensam samling, lyssnar till sagor, löser uppgifter i grupp, dramatiserar, berättar THERESE IVARSSON, föreståndare och den som undervisar 6-åringarna.

Höstens stora arbete för mellanstadiet är "Sol, vind och vatten". Vädrets makter ska utforskas genom grupparbeten under ett par veckors tid, för att sedan redovisas i bild och text.

Pilen är den lilla skolan på landet. Här tar föräldrarna aktiv roll och förstår pedagogiken. Det finns alltid gott om vuxna i närheten och stor vikt läggs på konfliktlösning, etik och moral.

Skolan drivs av en ekonomisk förening och fungerar som ett föräldrakooperativ.

Föräldrarna tar del i storstädningar, skjutar barnen på utflykter och sköter om skolgården. Therese Ivarsson:

- Idag är skillnaden mellan traditionell undervisning och montessoripedagogik inte så stor. Läroplanen bygger mycket på Montessoris tankar och idéer. Våra barn arbetar efter egen planering och i egen takt. Vi vill att de ska bli självständiga och lita till sin egen förmåga. De ska få uppleva att det är roligt att lära sig. Inte för att fröken säger det, utan för att de själva vill!

- Hos oss är de med och sätter sina egna mål, planerar och utvärderar sina egna arbeten. Allt det tillsammans med motiverade föräldrar och personal gör barnen mer framgångsrika och tillfredsställda under den tid de är på skolan.

Text: EVA FALKMARKEN

Foto: CECILIA MAGNELL
föräldrar

Hanna Carlström, 4 år, en koncentrerad ung dam som tvättar snäckor med liten borste.

Kul och skönt på 6-årsverksamheten. Erik Schmidt, Pelle Metcalfe och Victor Ersson.

Det finns två skolor

med montessoripedagogik i Trelleborg. Den andra är Ajgeldingerska villan, som drivs av kommunen.

Här är avgiften till förskola och fritidshem samma som till all kommunal barnomsorg och man har just nu ingen kö.

På Pilen betalar föräldrarna medlemsavgift på 200 kr per år och köavgift på 200 kr.

Förskoleavgiften för första barnet är 1500 kr/månad, för andra barnet 800 kr och för tredje och följande barn 500 kr.

På Pilen är det just nu ingen kö till vårterminen.

Kommunen betalar i år 48 400 kr per barn i Pilens förskola, 39 500 kronor per elev i grundskolan och 22 300 kr per inskrivet barn i fritidshemmet.

Kostnaden motsvarar genomsnittet för samma verksamhet i den kommunala skolan och förskolan.

KRYPTO

	1		2		3	4	5		6	M		7		8	
6	4	9	10	9	17		10	11	12	0	13	3	14	12	15
	9		9		15		11		9	R		12		9	
7	10	6	6	10	15	11	9	10	8	G		16	12	8	17
	8				14		14		12	0				12	
3	17	16	16	4	7		15		15	N	18	11	17	15	
14			4				8					14			17
10	3	3	9	10	13	13		6	10	9	1	17	9	10	
	19		10				20					3			13
19	14	15	11	16	10		14		5	16	10	21	21	10	
	16				6		7		9					16	
22	16	3	10		10	3	3	9	10	1	3	14	12	15	
	14		6		16		17		20		10			3	
14	15	3	17	9	14	18	9		1	12	1	17	3	3	
	8		15		10		15	23	10		3			17	

Kom ihåg Miljötipset

Förra numret av VÅRT TRELEBORG innehöll en kunskapstävling med miljöfrågor. Svaren på frågorna finns i Miljöårsredovisning 1999 som nu har delats ut i alla hushåll.

Sista dagen för att sända in svaren på frågorna är den förste november.

Insändarna av de tio först öppnade rätta lösningarna vinner boken "Sveriges Sydligaste Natur", utgiven av Trelleborgs Biologiska förening.

Arrangör av tävlingen är kommunens Agenda 21-samordnare Anitha Ljung och Maria Olsson.

Om du vill fråga dem om något som gäller tävlingen kan du ringa 0410-53 295.

Vågbitar

av Hilde Hagerup
Tidens förlag

Anna och Emma är tolv år, grannar och bästa kompisar sedan sexårsåldern. Anna känner sig liten och grå i förhållande till Emma som alltid varit ledaren och alltid fått det som varit bäst – det största skrubbsåret, det längsta änglahåret, de största ögonen, den första behån. Hon är också den flickan i klassen som alla vill vara med, och Anna har oftast accepterats enbart på grund av Emmas vänskap.

Efter sommarlovet förändras allting. Emma är helt annorlunda. Hon har börjat använda smink och umgås med de tuffa killarna i klassen. Hon drar sig undan Anna, som känner sig alltmer utanför. Hon blir inte bjuden på partyn, inte vald i hockeylaget och hon är fruktansvärt ledsen och förstår inte Emmas sätt att behandla henne.

Då kommer en ny pojke, Petter, till klassen. Han är mycket annorlunda och blir genast utsatt för mobbing. När Anna en dag blir överfallen av några pojkar är det Petter som räddar henne. Emma sprider ut att Anna och Petter är tillsammans och snart är Anna helt utfrusen. När Petter försvinner och befaras ha drunknat händer något inom Anna. Vänskapen till Emma förvandlas till hat. Anna börjar tänka tillbaka och vrida och vända på allt som hänt för att försöka förstå Emmas beteende.

Boktips av
Els-Britt Calmstedt,
assistent på barnavdelningen
Trelleborgs stadsbibliotek

Emmas beteende.

En oerhört stark bok om grupptröck, mobbing, behovet av att vara sedd och betydelsen av att vara eller inte vara med i gänget. Det finns en intensiv, tät stämning i boken som berör läsaren från första till sista sidan.

"Vågbitar" lanseras som ungdomsbok men förhoppningsvis kommer den också att läsas av många vuxna läsare.

Se teater på **Grand**

Algatan 53. Trelleborg.

16 november kl 19. Gamla Testamentet

Välkända Teater Halland spelar upp sin egen version av Gamla Testamentet. Ni som har sett deras "Hamlet om vi hinner" eller "Erik XIV" vet vad som är att vänta. En blandning av clowneri, commedia dell'arte och allvar.

Räkna med en underhållande kväll. Överraskningar!

15 december kl 19.

Peep av Fredrik Eklund

Lämna julstöket för en kväll och se denna publik- och kritikerrosade föreställning av Fredrik Eklund, välkänd författare från Malmö.

Fyra kvinnor spelar fyra

män och vänder upp och ned på begreppen

i en pjäs som är synnerligen allvarlig och rolig. Allt på samma gång.

Anette Lindbäck i Fredrik Eklunds "Peep".

Foto: LENA ASON/Riksteatern.

"Peep - fångslände och briljant". Kvällsposten

Biljetter kan förköpas på biblioteket. Telefon: 0410-53180

Biljettpriiser: 100 kronor för medlem i Teaterföreningen som har Riksteaterns Scenpass. 130 kronor för icke medlem.

Du som vill bli medlem kan antingen ringa ordföranden i Teaterföreningen,

ULF PERSSON, telefon 0410-33 06 77,

eller beställa Scenpass från Riksteaterns hemsida

www.riksteatern.se

Välkomna! Trelleborgs Teaterförening.

OKTOBER

TORS DAG 26:E

Kl.18.30. Agenda 21.

Möte i Rådhuset för alla miljöintresserade trelleborgare.

LÖRDAG 28:E

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet.

Kl.17. Grand Prix 5.

Internationell simtävling i Badhuset. Försökstävlingar kl. 10. Arr: TSS.

Kl.21.30. Dans.

Rotundan, Folkets Park. Sound Express.

SÖNDAG 29:E

Kl.10. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10. Vandring, 7–10

km med Margareta Segerhagen/ Lennart Roos. Samling Norra Skolan. Arr. Hälsofrämjandet.

Kl.11. Gudstjänst.

L.Beddinge kyrka.

Kl.13. Familjemässa

med kör i Ö.Torp kyrka.

Kl.17. Grand Prix 5.

Internationell simtävling i Badhuset.

Kl.18. Konsert.

S:t Nicolai kyrka. Suzy Laine, sång och Stefan Laine, orgel.

Skolan

Oktoberlov:
30 okt–3 nov.

TISDAG 31:E

Kl.8.30. Morgonbön.

S:t Nicolai kyrka.

NOVEMBER

ONSDAG 1:E

Kl. 21–01. Disco för högstadiet. Rotundan, Folkets Park. Arr: Upplevelsenämnden.

FREDAG 3:E

Kl.11. Barnteater.

Storbrorsan av Ulf Stark. Grand.

Kl.19. Stand-up med Lena Frisk på Grand.

LÖRDAG 4:E

(Alla helgons dag)

Hela dagen.

Konstrunda Söderslätt.

Arr: Vuxenskolan.

Kl.13. Barnteater.

Storbrorsan av Ulf Stark. Grand.

SÖNDAG 5:E

Kl.10. Vandring, 7–10

km med Margareta Segerhagen/ Lennart Roos.

Samling Norra Skolan.

Arr: Hälsofrämjandet.

Hela dagen.

Konstrunda Söderslätt.

Arr: Vuxenskolan.

Åminnelsegudstjän-

ster: Kl.14. L. Isie, kl.16. Östra Torp, kl.18. S.Åby, kl.19.30. Klagstorp/Källstorp.

MÅNDAG 6:E

Kl.13. och kl.19. Sköna

måndag. Föreläsning om damp. Ralph

Minnema. Trelleborgs Konferenscenter. Arr: ABF och Biblioteket.

Kl.19. En resa genom

Sverige. Diabildsvi- ning. Barbro och Kjell Wihlborg. Studiefäm- jandet, Algatan 28.

Trelleborgs Biologiska förening och Studiefämjandet.

Barnfilmklubben i Anderslöv

söndagar kl 17, högstadieskolans aula.

29/10.	rum. Svenskt	daren Geppetto
INSPECTOR	tal. Från 7 år.	som önskar att
GADGET.	12/11. WILD	hans lilla trä-
1 tim 15 min.	WILD WEST.	docka ska bli en
I ett hemligt	1 tim 45 min.	riktig pojke.
experiment	Om två hemliga	Svenskt tal.
råkar John	agenter på upp-	3/12. MANNEN
Brown bli för-	drag för presi-	FRÅN MARS.
sökskanin. Han	dent Ulysses	1 tim 30 min. En
blir en levande	Grant. Med Will	fridsam varelse
maskin som går	Smith och Kevin	från Mars
in för att fånga	Kline. Från 11 år.	kraschlandar på
skurkar! Svenskt	19/11. DOUGS	jorden och in i
tal. Från 7 år.	FÖRSTA FILM.	vardagen hos TV-
5/11. SOFIES	1 tim 14 min.	reportern Tim!
VÄRLD.	Långfilm om	Komedi med Jeff
1 tim 45 min.	Doug med de	Daniels, Chris-
Filmen handlar	teknade vän-	topher Lloyd och
om 14-åriga	nerna från Dis-	Darryl Hannah.
Sofie som möter	neys Doug-serie.	Från 7 år.
den underlige	Svenskt tal.	10/12.
mannen Alberto	26/11.	MUSSE PIGG &
Knox, som tar	PINOCCHIO.	HANS VÄNNER
med henne på	1tim 30 min.	FIRAR JUL.
äventyrliga resor	Spännande saga	1 tim 05 min.
genom tid och	om gamle träsn-	Svenskt tal.

Kalendern

TISDAG 7:E

Kl. 8.30. Mässa

S:t Nicolai kyrka.

Kl.14. Trivselträff,

Ö.Torps församlingshem. Bankdirektör Dag Lennartsson, som är släkt med Astrid Lindgren, berättar om "Astrid Lindgren i ord och bild".

ONSDAG 8:E

Kl.19. Föreläsning

av Monica Palm:

"Våga lita till livet!

Psykosyntes - min livlina". Plats:

Vuxenskolan. Arr: Hälsofrämjandet.

Kl.19. Samtalskväll.

S:t Nicolai kyrka. "Tro genom etik och moral." Per Fren Dahl, orgelmusik.

TORS DAG 9:E

Kl.19. Stand-up, Grand med Johannes Brost.

LÖRDAG 11:E

Kl.10-14. Arkivens Dag.

Trelleborgs Centralarkiv firar med utställningen: "Trelleborgs Hamn och Friheten". Plats: Rådhus hallen.

Kl.15. Inför Söndagen

Norra Kapellet.

SÖNDAG 12:E

Kl.10. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10. Skogsutfärd.

Vandring i Bökeberg. Avfärd från Norra skolan. Arr: Hälsofrämjandet.

Hela dagen:

Konstrunda Söderslätt.

Arr: Vuxenskolan.

Kl.11. Gudstjänst.

Klagstorp kyrka.

Kl.13. Högmässa

S.Åby kyrka.

Kl.13-17. Julmarknad.

Finska stugan.

Arr: Röda Korset.

Kl.17. Filmkväll

Ö.Torps församlingshem.

Kl.18. Requiem av

Gabriel Fauré.

S:t Nicolai kyrka.

Kyrkokören med Britt-Louise Ekberg, sopran, Per Fren Dahl, orgel. Dirigent: Stefan Lind.

MÅNDAG 13:E

Kl.19. Barnbokens

vecka inleds på

Vattentornet. Stefan Casta berättar under temat "Stig in i mitt varma rum" - om böckers betydelse för barn och om lyckan att få skriva för barn.

TISDAG 14:E

Kl.8.30. Morgonbön.

S:t Nicolai kyrka.

ONSDAG 15:E

Kl.19. Minikonsert.

Ebbhallen. Elever från Musikskolan i Trelleborg.

Kl.19. Spökkväll med

Gusten. Barnbokens vecka. Biblioteket. Från 8 år.

TORS DAG 16:E

Kl.19. Taizémässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.19. Teater. Grand.

"Gamla Testamentet" med Teater Halland. Arr: Teaterföreningen.

FREDAG 17:E

Kl.9. och 10.15.

Dockteater. Mästerkatten i stövlarna.

Biblioteket. Från 3 år.

Kl. 19. Trivselkväll.

Gilleshuset, Smyge. Ärtsoppa med tillbehör. Palle Malmenborg underhåller. Arr: Smygebygdens Gille.

LÖRDAG 18:E

Kl.10-13. Barnbokens

vecka på biblioteket.

Tips promenad.

Prisutdelning i novelltävling.

Kl.15. Spelmansguds-

tjänst. Ö Torp kyrka.

SÖNDAG 19:E

Kl 10. Vandring 7-10

km med Margareta Segerhagen/ Lennart Roos. Samling Norra Skolan.

Arr: Hälsofrämjandet.

Kl.11. Gudstjänst.

Hemmesdynges kyrka.

Kl.13. Högmässa.

Tullstorp kyrka.

Kl.19. Teater.

"Grävs kopian" av Henning Mankell med Ystad stående teatersällskap. Grand.

MÅNDAG 20:E

Kl 14.30.

Eftermiddagsträff.

Församlingshemmet. Nicolai ungdomskör med Bodil Nilsson.

TISDAG 21:e

Kl.8.30. Morgonmusik.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.19. Offentlig utfrågning om luften på våra

dagis, i skolorna och på arbetsplatserna. Arr: Astma och Allergiförbundet, Miljöförvaltningen,

ONSDAG 22:E

Kl.19. Musikskolans stråkkonsert.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.19. Visafton. Kantor

Maria Persson med kör på Grönningens Servicehem. Museet, Anderslöv&Bygden.

FREDAG 24:E

Kl.21-01. Disco för högstadiet. Rotundan, Folkets Park. Arr:

Upplevelsenämnden.

LÖRDAG 25:E

Kl.10–18. Fågelutställning på Bryggeriet.

Kl.21.30. Danskväll.

Rotundan i Folkets Park. Cosmix.

SÖNDAG 26:E

Kl.9. Vandring med senaste nytt om Näsbyholmssjön: ”Hur nära är vi att få en ny sjö?” Chans att se både örnar och gäss.

Samling på gymnasiets p-plats för gemensam avfärd. Färdkostnad 30 kr. Arr: Trelleborgs Biologiska förening.

Kl.10. Vandring med Margareta Segerhagen/Lennart Roos. Arr: Hälsofrämjandet.

Kl.10–16. Fågelutställning. Bryggeriet. Arrangör: Trelleborgs fågelodlare.

Kl.11. Gudstjänst. Åspö kyrka.

Kl.13. Högmässa. Klagstorp/Källstorps kyrka.

Kl.13–16. Julmarknad Möllegården, Skegrie. Arr: Skytts Härads Hembygdsförening.

Kl.13–16. Utställning. Sista chansen att se ”Minikonst till Minipris”. Axel Ebbes Konsthall.

Kl.15. Föredrag.

Ö Torps församlingshem. ”Silversmide och stenslipning”, Lisbeth Mandell, smyckemakare.

Kl.16. Höstkoncert. Trelleborgs Musikkår, S:t Nicolai kyrka.

TISDAG 28:E

Kl. 18.30. Agenda 21. Möte i Rådhuset för alla miljöintresserade trelleborgare.

ONSDAG 29:E

Kl.19. Veckomässa. Åspö kyrka.

Kl.19. Musikskolans blåsarkonsert. Folkets Park.

DECEMBER

LÖRDAG 2:E

Kl.14. Kåseri. Edvard Perssons anknytning till Anderslöv. Agneta Landgren från ResPlan i Klippan kåserar.

Församlingshemmet, Anderslöv. Kulturgruppen Anderslöv& Bygden samt Museet.

Kl.14. Från Pepparkakeland. Julstämning på Grand.

Alice Tegnér's visor. Föreställning från Musik i Skåne: Annika Johansson (sång, blockflöjt), Börje

Backman (flöjt), Catarina Blixt (oboe), Jack Larsson (klarinett), Gerry Algotsson (fagott), Pär Lindqwist (gitarr). Pris: 35:-

Arrangör: Trelleborgs Turistbyrå.

Kl.15. Inför söndagen. Norra Kapellet.

SÖNDAG 3:E

Kl.10. Gudstjänst. S:t Nicolai kyrka. Kyrkokören.

Kl.10. Skogsutfärd: Vandring i Norra Grönby. Avfärd: Norra Skolan. Arrangör: Hälsofrämjandet.

Kl.13–16. Vernissage. Smide av Håkan Haleby. Axel Ebbes Konsthall.

Kl.13.

Familjegudstjänst. Klagstorps kyrka.

Kl.13. Finsk gudstjänst S:t Nicolai kyrka.

Kl.18. Scoutgudstjänst och konsert i Ö.Torp.

Kl.18.

Adventsgudstjänst. S:t Nicolai kyrka med kyrkokören. Per Fren Dahl, orgel och Stefan Lind, dirigent.

TISDAG 5:E

Kl. 8:30. Mässa. Nicolai kyrka.

Kl.14. Trivselträff. Ö.Torps församlingshem.

Julfest med julgröt. Operasångare Lars-Gunnar Dahl och gruppen ”Skånska mannar” underhåller.

ONSDAG 6:E

Kl.19. Föredrag av Torbjörn Mårtensson om ögondiagnostik. Plats: Vuxenskolan. Arr: Hälsofrämjandet.

Kl.19. Musikskolans Julkonsert. S:t Nicolai kyrka.

FREDAG 8:E

Kl.20. Konsert S:t Nicolai kyrka med Glory Gospel Singers.

LÖRDAG 9:E

Kl.11–17. Julmarknad. Köpmansmagasinet i Smyge

Kl.17. Julkonsert med Söderslätt's Musikkår, Bösarps kyrka.

SÖNDAG 10:E

Kl.10. Hundspori. Lydnadstävling för alla klasser. Plats: Trelleborgs Brukshundsklubb.

Kl.10. Familjegudstjänst. S:t Nicolai.

Kl.11–17. Julmarknad. Magasinet, Smyge.

Kl.13–17. Vernissage. ”Alla dessa fantastiska fotografier”.

Trelleborgs Museum. ➡➡

Kalendern

⇒ **Kl.18. Julkonsert.**
S:t Nicolai kyrka.
Trelleborgs Orkester-
förening, TOF-kören,
sångsolister, instru-
mentalister. Jörgen
Flink dirigerar.

MÅNDAG 11:E

Kl.19. Sköna måndag.
Vattentornet. Höstens
böcker presenteras av
personal från
Trelleborgs bibliotek,
Södersläotts Bok och
Papper samt ABF. Arr:
ABF och Biblioteket.

ONSDAG 13:E

Kl.19. Luciavesper.
Trelleborgs Lucia,
Gårdslövs kyrka. Arr:
Gårdslövs Byalag.

**Kl.19. Minikonsert och
Lussefirande.** Ebbe-
hallen med elever från
Musikskolan.

FREDAG 15:E

Kl.19. Teater. ”Peep”.
Riksteatern. Grand.
Arr: Teaterföreningen.

LÖRDAG 16:E

Kl.15. Dansuppvisning.
Musikskolans elever.
Grand.

Kl.18. Julkonsert.
Södersläotts musikkår.
Uppåkra kyrka.

SÖNDAG 17:E

Kl.16 och kl 18.
Julkonsert. Luciatåg.
Trelleborgs musikkår,
S:t Nicolai kyrka.
Fem körer medverkar.

MÅNDAG 18:E

Kl.18.30. Agenda 21.
Möte i Rådhuset för
alla miljöintresserade
trelleborgare.
Arrangör. Agenda 21.

TISDAG 19:E

Kl.8.30. Morgonmusik
S:t Nicolaikyran.

Skolan

20 december
Jullov!

LÖRDAG 23:E

Kl.10. Julinblåsning
Trelleborgs Musikkår,
S:t Nicolaikyran.

Kl.17. Julkonsert

”Inför julen”,
S:t Nicolai.

SÖNDAG 24:E

Kl.12. Julinblåsning,
Parken, Smygehamn.
Arr: Smygebygdens
Gille.

**Kl.13.30. Jul i gemen-
skap.** Församlings-
hemmet, Trelleborg.

Kl.17. Julbön.
S:t Nicolai kyrka.
Solosång.

**Kl.23.30. Midnatts-
mässa.** S:t Nicolai.

MÅNDAG 25:E

**Kl.7. Julotta med kyrko-
kören.** S:t Nicolai.

Kl.13. Finsk gudstjänst
S:t Nicolai kyrka.

SÖNDAG 31:E

Kl.16. Trelleborgsrevyn.
Nyårspremiär. Grand.

Skridskoåkning i Söderslättshallen

Söderslättshallen är öppen för allmänhetens åkning på följande dagar och tider. Entré: 15 kr.	NOVEMBER	Onsdag 15:e kl.14.30–16.	DECEMBER	Söndag 17:e kl.11.10–13.10.	JANUARI
	Onsdag 1:e kl.12.30–16.	Lördag 18:e kl.15.30–18.	Lördag 2:e kl.15.30–18.	Onsdag 20:e kl.12.30–16.	Tisdag 2:e kl.12.30–15.
	Torsdag 2:e kl.12.30–15.	Söndag 19:e kl.11.10–13.10	Söndag 3:e kl.11.10–13.10.	Torsdag 21:e kl.12.30–15.	Onsdag 3:e kl.12.30–16.
	Fredag 3:e kl.12.30–15.	Onsdag 22:e kl.14.30–16.	Onsdag 6:e kl.14.30–16.	Fredag 22:e kl.12.30–15.	Torsdag 4:e kl.12.30–15.
	Söndag 5:e kl.11.10–13.10.	Lördag 25:e kl.15.30–18.	Lördag 9:e kl.15.30–18.	Tisdag 26:e kl.12.30–15.	Fredag 5:e kl.12.30–16.
OKTOBER	Onsdag 8:e kl.14.30–16.	Söndag 26:e kl.11.10–13.10.	Söndag 10:e kl.11.10–13.10.	Lördag 30:e kl.15.30–18.	Onsdag 10:e kl.14.30–16.
Måndag 30:e kl.12.30–15.	Lördag 11:e kl.15.30–18.	Onsdag 29:e kl.14.30–16.	Onsdag 13:e kl.14.30–16.	Lördag 16:e kl.15.30–18.	Lördag 13:e kl.15.30–18.
Tisdag 31:e kl.12.30–15.	Söndag 12:e kl.11.10–13.10.		Lördag 16:e kl.15.30–18.		Söndag 14:e kl.11.10–13.10.

VERNISSAGE
LÖRDAG
28 OKT 10-16

M I N I
K O N S T
T I L L
M I N I
P R I S

MAKALÖSA
JULKLAPPAR
28.10 - 26.11

HÅKAN HALEBY
3.12 – 4.2

AXEL EBBES KONSTHALL

Hesekillegatan 1, Trelleborg tis - sön 13 - 16

Vårt Trelleborg

Box 43, 231 05 Smygehamn

GRUPPREKLAM

← Innehåll 4 /00

- 2 Ledare av GILDA JOHANSSON, kommundirektör.
Om brons betydelse för det lokala företagsklimatet.
- 4 Fråga FRIDA, kommunens konsumentrådgivare.
- 6 Inom fem år ska grundskolan i Trelleborg vara en förebild för andra kommuner.
- 8 Sensationen i kommunens budget. Trelleborgshem köper kommunens byggnader för äldreomsorg.
- 10 Nils Gunnar Snygg. Brevbärare och kommunens nye borgmästare.
- 17 Agenda 21 om solenergi
- 18 BERNDT FRIBING skriver om Landsvägen och allt som finns söder därom.
- 23 Om återvinning av guld och annat värdefullt ur gamla datorer och TV-apparater.
- 26 Fagerängens familjecenter - ett förödme.
- 30 INGA BERGGREN har fått rätt. Riksdagen vill göra hemkunskapen obligatorisk i skolan.
- 32 Polisen skriver till alla tonårsföräldrar.
- 38 Den lilla skolan på landet.
- 40 Knep och knåp. Med ny recensent av barnböcker.
- 43 Kalendern. Detta händer i kommunen fram till jul.

Nästa nummer av Vårt Trelleborg är en väggalmanacka för år 2001. Den kommer ut torsdagen den 14 december

Denna tidning är tryckt på miljövänligt papper.

Tidningen ges ut till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga 21 000.

Ansvarig utgivare:
GILDA JOHANSSON
kommundirektör,
TELEFON: 0410-531 11
E-post:
gilda.johansson@
trelleborg.se

Trelleborgs kommun,
Algatan 13,
231 83 Trelleborg

Redaktörer:
BO OCH LENA NÄSLUND
E-post:
naeslund.information@
telia.com

Produktion:
Näslund Information &
Journalistik AB.

Tryckning:
Berlings Skogs,
Trelleborg.